

در تماشاخانه تهران
هنرمندان بزرگ پایتخت به مناسبت خدمات سی‌ساله فرهنگی و هنرپیشگی (معز دیوان) فکری ساعت شش و نیم بعداز ظهر شنبه ۲۵ اسفندماه ۱۳۲۴ درسالون تماشاخانه تهران جشن برپا می‌کنند بر به‌عارف پرووران دروشتن فکرات است‌که این‌گروه را تقویق نیایند .

در تماشاخانه تهران

هنرمندان بزرگ پایتخت به مناسبت خدمات سی‌ساله فرهنگی و هنرپیشگی (معز دیوان) فکری ساعت شش و نیم بعد از ظهر ۲۵ اسفند ۱۳۲۴ در سالون تماشاخانه تهران جشن برپای می‌کند. بر معارف پرووران و روشن فکران است که این گروه را تشویق نمایند.

■ صفحه ۱۶ ■ سال بیست و ششم ■ شماره ۷۴۰۷ ■ پنجشنبه ۹ مرداد۱۳۹۹ ■ ۹ ذی‌الحجه ۱۴۴۱ ■ ایران قرن سی و نه

سرنوشت فرقه‌ها

لیلا ابراهیمیان مدت‌ها روستای ما شاهد عبور و مرور دسته پیاده‌نظام و سوارنظام بوده؛ سربازان روسی از باکو تا ارسباران و تبریز را طی می‌کردند؛ تاآنکه روزی خبر رسید فرقه به روستاها هجوم آورده است؛ کلثوم اهل روستای نقاره کوب اهر از دوران جوانی‌اش این‌گونه برای

نوه‌هایش تعریف کرده است؛ زمانی که تازه عروس بود و از ترس سربازان فرقه دموکرات آذربایجان در روستای آبادشان جایی برای ماندن نداشتند و چشم‌انتظار شوهر فراری‌اش‌بود در آن سرمای زمستان. هنوز هم بسیاری از افراد پا به سن گذاشته استان آذربایجان شرقی آن روزها را به‌خاطر دارند.

۹ روز مانده به زمستان ۱۳۳۴ (۲۱ آذر) حکومت دموکرات آذربایجان تأسیس

شد. جعفر پیشه‌وری بنیان‌های این فرقه را به‌همراه سه نفر از دوستان که پیشتر در حزب کمونیست فعال بودند، یعنی علی شبنسری، دکتر سلام‌الله جاوید و جعفر کاویان در تبریز پایه‌گذاری کرد. رهبر فرقه وعده داد موفقیت محمد خیابانی را تکرار خواهد کرد اما سقوطش را نه؛ ولی در نهایت

آذربایجان دراین تشکیلات فشاری بود به دولت ایران برای تسلیم شدن در برابر باجگیری شوروی. آن زمان محسن صدر نخست‌وزیر بود و دولت ایران تأسیس فرقه آذربایجان را جالشی جدی نسبت به استقلال و یکپارچگی کشور می‌دانست؛ بحرانی که البته مشخص بود ریشه اصلی‌اش به همسایه شمالی باز می‌گردد. فشار روس‌ها برای امضای قرارداد امتیاز استخراج و بهره‌برداری از نفت شمال، حضور نظامی شوروی در شهرهای شمالی ایران، حمایت سیاسی و نظامی آنها از حزب توده و فرقه‌های کردستان (۲ بهمن ۱۳۳۴ از سوی قاضی محمد تشکیل شد) و آذربایجان و درنهایت برنامه پیشه‌وری برای خودمختاری؛ دخالت مسکو در امور داخلی ایران را آشکارا نشان می‌داد و این مشکلات دلیلی شد بر سقوط دولت صدر.

بعد از او ابراهیم حکیمی در ۲۹ دی ماه سال ۱۳۳۴ نامه‌ای به دبیر کل سازمان ملل درباره عدم خروج شوروی از ایران نوشت و خواستار پایان دادن به مداخلات این کشور در حاکمیت ایران شد. نامه‌ای که البته نتیجه‌اش چیزی جز

راهاندازی جنگ تبلیغاتی علیه دولت حکیمی و فشار شوروی بر ایران نبود. در اعتراض به این نامه استالین در اول بهمن‌ماه ۱۳۳۴ سفیر خود را از تهران فراخواند و روابط دیپلماتیک با ایران را در شرایطی که ده‌ها هزار سرباز روس در خاک ایران حضور نظامی داشتند، قطع کرد. محمد رضا شاه حکیمی را مجبور به استعفا کرد و در ششم بهمن احمد قوام‌السلطنه نخست‌وزیر شد. استالین قوام را «سیاستمدار بزرگ شرق» نامیده بود؛ او در دور جدید نخست‌وزیری‌اش تلگراف‌هایی درباره دوستی عمیق و احترام متقابل به رهبران امریکا، روسیه و انگلیس مخابره کرد. قوام در ۲۸ بهمن در جلسه علنی مجلس شورای ملی خبر سفر قریب‌الوقوع خود

به مسکو را به اطلاع نمایندگان رساند و فردای همان روز با یک هواپیمای روسی اعزامی از شوروی در رأس یک هیأت ۱۲ نفره تهران را به مقصد مسکو ترک کرد. در سفر قوام و مذاکرات صورت گرفته مقرر شد شرکت مشترک بین ایران و روسیه تشکیل و سال امتیاز نفت شمال در اختیارروسیه قرار بگیرد. طبق این توافقنامه در ۲۵ سال اول سهم شوروی ۵۱ درصد و سهم ایران ۴۹ درصد بود و در نیمه دوم سهم دو کشور ۵۰، ۵۰ می‌شد. طرح نفتی قوام—سادجیکف در شوروی امضا شد ولی مجلس شورای ملی در بیست‌ونهم مهرماه ۱۳۳۶ آن را رد کرد. البته قوام در کنار مذاکرات نفتی و امتیاز دادن به شوروی تلاش کرد تا به نوعی حمایت‌های شوروی از فرقه‌های آذربایجان و کردستان را قطع کند. او به مقامات شوروی اعلام کرد مسأله فرقه‌های کردستان و آذربایجان داخلی است و ابقا با انحلال احزابی که خود را دموکرات می‌خواندند در این دو استان ارتباطی به اتحاد شوروی ندارد. تحولات در آذربایجان و کردستان بسرعت ورق می‌خورد و سوم

اردیبهشت سال ۱۳۳۵ «معاهده دوستی و همکاری» بین رؤسای این دو فرقه به امضا رسید و طرفین از همتای خود در جمهوری آذربایجان شوروی یعنی میرجعفر باقروف دعوت کردند تا به مناطق خودمختار آنها سفر کند. البته اوج گرفتن فعالیت‌های این دو فرقه همزمان با فشار انگلستان و امریکا به استالین برای خروج از ایران بود. در نهایت با خروج نظامیان روس از شمال ایران، محمدرضاشاه در ۲۱ آذر ۱۳۳۵ نیز توسط سربازان رژیم شاه دستگیر شدند تا دولت یک‌ساله پیشه‌وری

شرکت ایران تور
آی‌ام‌ی دالید که هزینه مسافرت شما از تهران تا استانبول بیش از ۲۲۰ تومان نیست
شرکت ایران تور - خیابان سعدی مراجعه فرمائید تا ۸۳۳۱
تهران به قاهره
شرکت ایران تور دالید است حدوداً با مبلغ ۲۶۰ تومان به تهران به قاهره برسانند.
برای کسب هر گونه اطلاعات به شرکت ایران تور، خیابان سعدی مراجعه فرمائید - تلفون ۸۲۲۱

گروهی از میهن پرستان غیور آذربایجانی مخالف فرقه دموکرات

روس‌ها از رهبران دو فرقه آذربایجان و کردستان خواستند در برابر حمله نظامی ارتش ایران مقاومت نکنند. جعفر پیشه‌وری از طریق مرزهای شمالی کشور به شوروی گریخت ولی قاضی محمد مقاومت و رو در رویی با ارتش را انتخاب کرد. در درگیری ارتش و اعضا و هواداران مسلح وابسته به فرقه آذربایجان صدها نفر از طرفین کشته یا مجروح شدند و تعداد زیادی از نیروهای حامی فرقه او و بسیاری از همرازش را دستگیر و در میدان مرکزی مهاباد اعدام کرد.

پایان کسروی

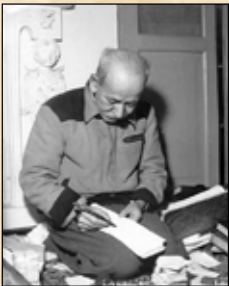
قتل در شعبه هفت

آقای احمد کسروی مدیر مجله پیمان و روزنامه پرچم که چندی قبل و کالت دادگستری داشته و در محاکمه سرباس رکن‌الدین مختاری وکیل بعضی متهمین شهربانی بود،از چندی به این طرف در اثر انتشاراتی که برخلاف دیانت تشخیص داده شد بود تحت تعقیب قرار گرفته و از

طرف اشخاص مختلفی نامه‌هایی به وزارت دادگستری نوشته شده بود که چون انتشار کتاب‌های ایشان مخالف دیانت حقه اسلام است از نشر آن جلوگیری شود.شکایت‌ها به شعبه هفت بازپرسی وزارت دادگستری مراجعه شده آخرین جلسه بازپرسی هم پیش از ظهر دیروز بوده است.یک ساعت پیش از ظهر دیروز آقای احمد کسروی در شعبه ۷بازپرسی واقع در قسمت جنوبی کاخ دادگستری به اتفاق آقای محمد تقی حدادپور منشی خودش حضور به هم رسانیده و چون از مدتی به این طرف همیشه با چهار نفر مستحقظ حرکت می‌کرده همراهان را در محوطه کاخ گذاشته و در اتاق آقای بلوغ بازپرس به سؤالات ایشان پاسخ می‌داده است.انگهان در اتاق بازپرس باز شده دو نفر ناشناس وارد شده یکی از آنها اسلحه جیبی بیرون آورده و دیگری خنجر کشیده یک تیر به زیر چانه کسروی و یک تیر پهلوی راست حدادپور زده و با خنجر تیز چند زخم کاری به سینه و قلب هر دو وارد می‌آورد.این عملیات با حضور آقای بلوغ بازپرس با کمال جرأت و جسارت انجام می‌گردد، طوری که ایشان از مشاهده این منظره هولناک بی‌نیاهت مضطرب و غش کرده افتاده‌اند.قاتلین پس از انجام عمل از اتاق خارج شده و چون صدای شلیک مردم را نگران کرده بود آنها از درب کاخ وزارت دادگستری خارج می‌شوند و عده‌ای وارد اتاق بازپرس شده و بر اثر هیاهو تمام درهای کاخ دادگستری را می‌بندند و به دادستان نظامی تهران و دادستان دادگستری اطلاع می‌دهند و در اتاق بازپرس حاضر شده آقای بلوغ را به هوش آورده تحقیقات شروع می‌شود.قاتلین از قرار اطلاع اداره شهربانی موسوم به امامی اصفهانی [سیدحسین و سید علی امامی] بوده و بعد از خروج از شعبه ۷به درشکه سوار شده و از خیابان جلیل‌آباد به طرف جنوب شهر می‌رفته‌اند، که یکی از مأموران اداره آگاهی آنها را جلب و فوراً آقای سرتپ ضرابی رئیس کل شهربانی و رئیس اداره آگاهی حاضر شده هر دو نفر را زندانی و شروع به تحقیقات می‌نمایند.از قرار مذکور یک نفر از همدستان آنها هم که درشکه حاضر کرده دستگیر و بازجویی ادامه دارد.

روزنامه کوشش - سه‌شنبه ۲۱ اسفند ۱۳۳۴

چاپ فرهنگ دهخدا

پیش از ظهر دیروز کمیسیون محاسبات مجلس تشکیل گردیده و لایحه تقدیمی اداره کارپرداز ی راجع به چاپ فرهنگ دهخدا مورد مذاکره قرار گرفت. فرهنگ دهخدا محتوی چندین جلد خواهد شد و تاکنون به موجب اطلاعاتی که به کمیسیون داده شده یک ملیون و دویست هزار فیش حاضر گردیده و هشتصد هزار فیش دیگر هم در دست تهیه می‌باشد که

با کمک علما و ارباب اطلاع باید آماده گردد.هزینه چاپ فرهنگ در حدود شش ملیون ریال برآورد گردیده که در ظرف سه سال و نیم تا چهار سال به اتمام خواهد رسید و فعلاً برای آنکه شروع به کار شود مبلغ دویست و پنجاه هزار ریال از محل صرفه جویی‌های بودجه سال‌جاری مجلس اعتبار خواسته شد و تا سال جاری و بیست و یک روز آخر سال به مصرف برسد و در بودجه سال ۱۳۳۵ مجلس شورای ملی هم مبلغ سه ملیون ریال اعتبار چاپ فرهنگ را به رسم علی‌الحساب پیش‌بینی نموده‌اند که بقیه هزینه را هم در سال‌های بعد در نظر گرفته به مصرف چاپ فرهنگ برسانند.

روزنامه کوشش - سه‌شنبه ۱۷ اسفند ۱۳۳۴

خارجه در مسکو و تخلیه فوری و کامل تمام ایران از نیروهای خارجی برای اینکه اقدامات ضروری دولت در برقراری انتظام و آرامش در کشور بیش از این به تأخیر نیفتد و دایره اغتشاش بیش از این توسعه نیابد، مقامات نظامی خارجی که فعلاً در ایران هستند نباید مانع آزادی عمل و نقل و انتقال قوای تأمینه کشور گردند.

روزنامه اطلاعات - پنجشنبه ۲۲ آذر ۱۳۳۴

یادداشت به قوای بیگانه

دولت ایران تخلیه فوری خاک خود را خواستار است

امروز صبح، در ساعت ۱۰ دولت ایران یادداشتی بدین شرح به سفارت کبرای شوروی، انگلستان و کشورهای متحد امریکا فرستاده است؛ «چون حضور ارتش بیگانه در این کشور اسباب اختلال کلیه امور مملکت و باعث جلوگیری از اقدامات دولت برای اصلاح و ترمیم خرابی‌های وارد از جنگ جهانی به این کشور شده و آزادی عمل دولت را برای اجرای برنامه و نقشه‌ای که به‌منظور آسایش ملت تهیه نموده سلب کرده است و طرح این مسأله در کنفرانس وزیران خارجه که قریباً در مسکو تشکیل می‌شود بسیار ضروری و فوری است و مطابق فصل ششم عهدنامه سه‌جانبه مورخ ۲۹ ژانویه ۱۹۴۲ هر نر مذاکره و تصمیم راجع به هر امری که مستقیماً با منافع ایران مرتبط باشد باید با مشاوره و رضایت دولت ایران انجام پذیرد، نظر دولت شاهنشاهی این است

که با توجه به مفهوم اعلامیه سه دولت راجع به ایران مورخ اول دسامبر ۱۹۴۳ واجب است در این کنفرانس مذاکره و تصمیم گرفته شود که نیروی سه دولت متحد و دوست به فوریت تمام خاک ایران را تخلیه بنمایند زیرا وجود قوای بیگانه در این کشور حاکمیت ایران را متزلزل نموده و باعث اتفاقات تأسف آور و مصائب بی‌شمار شده و افکار عامه ملت ایران را سخت پریشان کرده و نظم کشور و آسایش مردم را به کلی سلب نموده چنانکه وقایع اسف آور آذربایجان روشن‌ترین نمونه آثار شوم توقف ارتش خارجی در این کشور است به‌علاوه هیچ موجب نظامی و غیرنظامی وجود ندارد که حتی یک‌روز دیگر هم نیروی سه دولت متحد و دوست دراین کشور توقف نمایند.بدیهی است تا انجام این درخواست حقه دولت ایران در کنفرانس وزیران

برده‌برداری از مجسمه فردوسی

تهیه و تنظیم: حسن مجیدی

از چندی پیش پارسیان هندوستان که از راه دور به میهن گرامی و شاعر شیرین زبان فارسی، فردوسی طوسی عشق بی‌منتها می‌ورزند، به پاس قدردانی از یکی از بزرگ‌ترین مفاخر ایران و زنده‌کننده زبان پارسی مجسمه زیبا و گرافیتی از او ساخته و بوسیله آقای ارباب رستم گبو نماینده زرتشتیان در

مجلس شورای ملی، این

مجسمه را برای نصب در یکی از میدان‌های تهران به پایتخت فرستاده بودند. عصر پرریوز که ساختمان و پایه‌بندی مجسمه به پایان رسیده بود آقای نخست‌وزیر [اسید محسن صدر] در حضور جمع کثیر و در میان ابراز احساسات زاید‌الوصف حضار بیاناتی مبنی بر اظهار قدردانی و خرسندی از بانیان واهدائندگان مجسمه نمودند. آقای ارباب رستم گبو گزارشی را به سمع حضار رسانیدند و آقای رهنما در سخنانی به شرح ذیل بیان کردند: «فردوسی بزرگ در روزگاری که تاریخ و زبان و ادبیات ایران دچار خطر زوال و فراموشی شده بود کشور خود را فراموش نکرد، سی سال رنج برد و گنجی به دست ما سپرد و بهترین درس وطن پرستی را به فرزندان ایران داد.پارسیان هند نیز امروز با این عمل و سایر اقدامات پسندیده خود ثابت می‌کنند درسی را که از آن استاد بزرگ فرا گرفته‌اند فراموش نکرده‌اند و پس از هزار سال دوری و مهاجوری نام ایران و فردوسی را از یاد نبرده‌اند. ما این ارمان گرامی را با نهایت تشکر و امتنان پذیرفته و پایتخت کشور خود را بدان آرایش می‌دهیم.» سپس نیز استاد ملک‌الشعرا ی بهار چکامه زیبایی را که در زمینه عظمت مقام شاعر شهیر فردوسی طوسی سروده بودند قرائت نموده و آقای نخست‌وزیر پرده از پیکر زیبای مجسمه بر گرفتند.

روزنامه کوشش - پنجشنبه ۱۲ مهر ۱۳۳۴

۳ مهر
برائیک آتش‌سوزی مهیب در بازار قزوین ۶۰۰ مغازه در آتش سوخت و میلیون‌ها ریال کالاهای مردم از بین رفت.

۷ آبان
روزنامه کیهان به درخواست فرمانداری نظامی تهران توقیف شد. در نامه‌ای که از سوی رئیس شهربانی به وزارت کشور ارسال شد علت این اقدام، «انتشار مقاله مخالف مشی سیاسی دولت» اعلام شد.

۲۰ دی
اولین جلسه مجمع عمومی سازمان ملل با حضور اکثر کشورهای جهان از جمله ایران در لندن افتتاح شد.

۷ بهمن
احمد قوام (قوام‌السلطنه) برای چهارمین بار مأمور تشکیل کابینه شد.

۲۷ بهمن
سرلشکر حسن ارفع از ریاست ستاد ارتش و نیز فرمانده ژاندارمری برکنار شدند. قوام، خود مسئولیت اداره ژاندارمری را بر عهده گرفت.

۱۱ اسفند
نظامیان انگلیسی طبق پیمان سه جانبه «لندن-تهران» مسکو، از ایران خارج شدند ولی روس‌ها از تخلیه ایران خوداری کردند.

۲۱ آذر
مجلس آذربایجان در پناه افراد مسلح حزب دموکرات افتتاح شد و در اولین جلسه خود سید جعفر پیشه‌وری را مأمور تشکیل کابینه کرد.

۱۲ دی
وزیر امور خارجه امریکا اعلام کرد: طرح خروج نیروهای امریکایی از ایران روز گذشته به اتمام رسید و همه نیروهای امریکا از ایران خارج شده‌اند.

۴ بهمن
دولت شوروی در پاسخ به درخواست شورای امنیت که خواستار عقب‌نشینی قوای آن کشور از ایران شده بود، اعلام کرد رسیدگی به این موضوع در صلاحیت شورای امنیت نیست.

۱۲ بهمن
مظفر فیروز مدیر روزنامه رعد، معاون سیاسی نخست‌وزیر شد.

۲۹ بهمن
هیأتی تحت ریاست احمد قوام برای مذاکره با مقامات روسیه رهسپار مسکو شد. وی در دیدار با استالین در مسکو، با درخواست شوروی برای اعطای امتیاز نفت شمال به آن کشور موافقت کرد.

۲۷ اسفند
ایران در شکایتی به شورای امنیت، شوروی را متهم به ادامه دخالت در امور داخلی ایران و عدم خروج از آذربایجان کرد.

۱۳۲۵
1946

گردآوری: محمد گرشاسبی

۱۳۲۴
1945